

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน (จีน-ไทย-อังกฤษ) (4)

วิลาวัณย์ จิ่งประเสริฐ*
ทัศนีย์ ฮาซาโนห์*
เย็นจิตร เตชะดำรงสิน*

หมวด j

饥不欲食 (jī bú yù shí) : 有饥饿感, 但不想进食或进食不多的表现。

จี้บูยู่ลี่ : หิวแต่ไม่ยอมรับประทานอาหาร มีความรู้สึกหิว แต่ไม่ยอมรับประทานอาหารหรือรับประทานอาหารได้น้อย

hunger without desire for food : hungry sensation but with no desire for food intake or intake of small amount of food.

击打法 (jī dǎ fǎ) : 用拳、指或掌背, 或用器械击打一定部位而治疗疾病的手法。

จี้ด่าฝ่า : การตี ทำนวดที่ใช้กำมือ นิ้วมือ หลังมือ หรือเครื่องมือ ตีหรือเคาะไปตามส่วนที่นวด

striking manipulation : a manipulation that treats disease by beating the affected part with the fist, fingers, dorsal part of hand or an instrument.

肌肤甲错 (jī fū jiǎ cuò) : 皮肤干枯粗糙, 状若鱼鳞的表现。

จี้ฟู่เจี่ยซั่ว : ผิวหนังแห้งแตกเป็นเกล็ด ภาวะที่ผิวหนังแห้ง ทยาบกรัน และมีลักษณะเหมือนเกล็ดปลา

encrusted skin : a condition marked by dried, roughened and scaling skin.

疾病 (jī bing) : 致病因素作用下, 人体正常的生命活动被破坏, 表现出临床症状和体征的病理状态。

จี้บิง : โรค ลักษณะทางพยาธิสภาพที่แสดงอาการและสภาพร่างกายออกมา เนื่องจากได้รับปัจจัยก่อโรค ทำให้การทำกิจกรรมในชีวิตของคนเราผิดไปจากปกติ

disease : the pathological state of the clinical symptoms and signs when the destruction of the normal life activity under the influence of the pathogens.

疾病传变 (jī bing chuán biàn) : 疾病在脏腑、经络组织中的转移和变化。

จี้บิงจวนเยี่ยน : โรคเปลี่ยนแปลงและลุกลาม การเปลี่ยนแปลงและการแพร่กระจายของโรคระหว่างอวัยวะภายใน เส้นลมปราณ และเนื้อเยื่อ

disease transmission and transmutation : the disease transmission and transmutation in viscera, meridian-collateral tissues.

急则治标 (jí zé zhì biāo) : 标病急重时, 则先治其标。

จี้เจ้อจื้อเยี่ยว : โรคเฉียบพลันและรุนแรงให้รักษาตามอาการก่อน โรคที่มีอาการหนักและเฉียบพลัน ให้รักษาอาการที่แสดงออก ณ ขณะนั้นก่อน

manifestation treatment in acute condition : if the manifestation disease is in the emergency, treat the symptoms first.

继发 (jì fā) : 在原发病的基础上所导致的新的疾病。

จี้ฟา : โรคแทรกซ้อน, โรคทุติยภูมิ โรคใหม่ที่เกิดมาจากการมีโรคปฐมภูมิเดิมเป็นพื้นฐาน

secondary onset : the new disease based on primary disease.

剂量 (jì liàng) : 中药的使用分量。主要指每味药的成人一日用量和方剂中每味药之间的比较分量, 即相对剂量。

*กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

จีเลียง : ขนาดยาต่อวัน ปริมาณยาแต่ละชนิดที่ใช้ในผู้ใหญ่ต่อ 1 วัน หรือนำหนักของตัวยาแต่ละชนิดในตำรับยา

dosage : the measured quantity of a medicinal to be taken, referring to the daily amount of each medicinal for adult and quantity portion of each medicinal in the prescription, also known as relative dosage.

剂型 (jì xíng) : 将原料药加工制成适合于医疗或预防应用的形式。

จีลิ่ง : รูปแบบยา รูปแบบยาเตรียมต่าง ๆ ที่ได้จากการนำวัตถุดิบ

มาเตรียมเป็นยา เพื่อการรักษาหรือการป้องกันในทางการแพทย์

preparation form : form of a prepared crude medicine designed for medical treatment or preventive purpose.

夹持进针法 (jiā chí jìn zhēn fǎ) : 押手拇指、食指夹持针体下端，将针尖固定于皮肤表面部位，露出针尖 3~5mm，刺手持针柄，使针体垂直，对准穴位利用腕力快速刺入，然后再与押手配合刺入所需深度。

เจี้ยฉือจิ้นเจินฝ่า : การแทงเข็มโดยการช่วยจับปลายเข็ม วิธีการแทงเข็มโดยใช้มือกดจับปลายเข็มด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ โดยให้ปลายเข็มโผล่ออกมา 3–5 มิลลิเมตร แล้ววางจรดที่ผิวหนังตรงจุดฝังเข็ม ใช้มือเข็ม จับตำเข็มให้ได้ฉากกับผิวหนังแล้วแทงเข็มเข้าจุดอย่างรวดเร็วด้วยแรงจากข้อมือ จากนั้นดันเข็มลึกลงไปยังตำแหน่งที่ต้องการด้วยมือกด

hand-holding needle insertion : a needle insertion that the practitioner holds the bottom of the needle with the thumb and index finger by the pressing hand to fix the tip of the needle on the surface of the skin by exposing 3-5 mm of the tip, while holding the handle of the needle, keeping it perpendicularly to aim at the acupoint, and inserting rapidly with force from the wrist, and then inserting into required depth assisted by the pressing hand.

假神 (jiǎ shén) : 垂危病人精神暂时好转的假象。

เจี้ยเชิน : เลินเทียม อาการแสดงที่ดูดี แต่ไม่ตรงกับความจริงแรงของโรค ในผู้ป่วยที่มีอาการหนักอยู่ ๆ กลับดูดีอย่างประหลาด อันเป็นอาการปลอม

false vitality : false and transient improvement in spirit in a critical case.

煎膏剂 (jiān gāo jì) : 中药加水煎煮，取煎煮液浓缩，加炼蜜或糖 (或转化糖) 制成的稠厚状半流体剂型。

เจี้ยนเกาจี : ยาเพสต์ รูปแบบยาเตรียมสารสกัดเข้มข้นกึ่งเหลวเตรียมโดยต้มยาจีนด้วยน้ำ แล้วนำน้ำยาที่ต้มได้มาทำให้เข้มข้นเติมน้ำผึ้งที่เคี่ยวแล้ว หรือน้ำตาล (สารให้ความหวาน) ผสมให้เข้ากัน

decocted paste preparation : thick semi-fluid form made by decocting the Chinese medicinal with water first, then concentrating the decoction and adding honey, sugar or calorse .

见微知著 (jiàn wēi zhī zhù) : 观察机体某些局部细微的病变信息，测知整体的病变情况。

เจี้ยนเว่ยจื่อจู้ : การพยากรณ์โรคทั้งหมดจากการสังเกตอาการบางส่วน การทำนายการเปลี่ยนแปลงพยาธิสภาพของโรคโดยรวมจากการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของพยาธิสภาพส่วนย่อยหรือเฉพาะที่ในร่างกายของผู้ป่วย

predicting the whole through observation of the parts : predicting the whole pathological changes via observing certain local subtle pathological changes of the body.

降气剂 (jiàng qì jì) : 以降逆下气药为主配伍组成，治疗气机上逆证的理气剂。

เจียงชีจี : ตำรับยาปรับชีให้เคลื่อนลงต่ำ ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสำคัญที่มีฤทธิ์พาชีที่ทวนขึ้นให้กลับลงมา ใช้รักษากลุ่มอาการชี่ทวนขึ้น

qi-descending formula : any qi-regulating formula that consists of adverse qi-descending medicinals for treating counterflow of qi movement pattern/ syndrome.

绛舌 (jiàng shé) : 舌体颜色深红的舌象。

เจียงเสอ : ตัวลิ้นมีสีแดงเข้ม

crimson tongue : a tongue with deep red in color.

交会穴 (jiāo huì xué) : 两条或两条以上经脉交会通过的特定穴，是经脉之间互通脉气的处所。

เจียวชู่ยฺเชวฺยฺ : จุดตัดกันของเส้นลมปราณ จุดพิเศษที่เส้นลมปราณสองเส้นหรือมากกว่ามาตัดพบปะกัน ทำให้ชี่ของเส้นลมปราณเหล่านั้นเชื่อมถึงกันได้

crossing points : specific points where two or more meridians intersect and meridians communicate with each other.

胶囊剂 (jiāo náng jì) : 将中药用适宜方法加工后，加入适宜辅料填充于空心胶囊或密封于软质囊材中的制剂。

เจียวหนังจี : ยาแคปซูล รูปแบบยาเตรียมที่ได้จากนำยาจีนที่ผ่านกระบวนการแปรรูปด้วยวิธีการที่เหมาะสม เดิมสารปรุงแต่งที่เหมาะสม แล้วบรรจุลงในแคปซูลหรือวัสดุที่มีผนังทึบ

capsule preparation : a preparation form made by filling or sealing properly prepared Chinese medicinal and accessories in the blank capsules or capsule wall material.

疖 (jiē) : 患部形小而圆，红肿热痛不甚，根浅、脓出即愈的疾病。

เจีย : ฟีมิ่งหนอง มีรูปร่างเล็กกลม รากของฝีจะไม่ลึกตรงบริเวณที่เป็น สีแดงเรื่อ ๆ บวม เป็นไข้ และรู้สึกเจ็บปวด เมื่อหนองไหลออกสามารถหายได้เอง

furuncle : the disease that marked by small and round and shallow-rooted affected part of the body with minor red, swollen, fever and painful sensation. It will be healed immediately after the evacuation of pus.

结脉 (jié mài) : 脉来缓慢，时而一止，止无定数的脉象。

เจ็ยเม็ย : ซึฟจรที่เด่นซำมีจ้งหะหยุดไม่แน่นอน ลักษณะซึฟจรที่มี การหยุดในขณะเด่นซำ จ้งหะหยุดไม่แน่นอน

bound pulse : a moderate pulse, pausing at irregular intervals.

解表剂 (jiě biǎo jì) : 以解表药为主配伍组成，具有发汗、解肌、透疹等作用，主治表证方剂。分为辛温解表剂、辛凉解表剂、扶正解表剂。

เจ็ยเม็ยจี้ : ตำรับยารักษาอาการภายนอก ตำรับยาที่มีตัวยารักษาอาการภายนอกเป็นองค์ประกอบสำคัญ มีสรรพคุณขับเหงื่อ ขับปัจจัยก่อโรคให้ออกจากผิวหนังและกล้ามเนื้อ กระตุ้นให้ ตุ่มออก เป็นต้น ตำรับยาที่นี้แบ่งเป็น ตำรับยารักษาอาการภายนอกที่มีรสเผ็ดอุ่น ตำรับยารักษาอาการภายนอกที่มีรสเผ็ดเย็น และตำรับยาเสริมจิ้งจี้รักษาอาการภายนอก

exterior-releasing formula : any formula that mainly consists of exterior-releasing medicinals, has the effect of promoting sweating, releasing flesh and outthrusting rashes, and is used for treating exterior syndromes/ patterns. It includes pungent-warm exterior-releasing formula, pungent-cool exterior-releasing formula, and healthy qi-reinforcing exterior-releasing formula.

解表清里剂 (jiě biǎo qīng lǐ jì) : 以解表与清里药为主配伍组成，治疗外有表邪内有里热证的表里双解剂。

เจ็ยเม็ยชิงหลี่จี้ : ตำรับยารักษาอาการภายนอกและดับร้อนภายใน ตำรับยาที่มีองค์ประกอบสำคัญเป็นตัวยารักษาอาการภายนอกและดับร้อนภายใน เป็นตำรับยารักษาทั้งกลุ่มอาการภายนอกและภายใน ใช้รักษาภาวะที่ปัจจัยก่อโรคอยู่ที่ส่วนภายนอกในขณะที่ภายในเกิดภาวะร้อน

exterior-releasing and interior-clearing formula : any exterior-interior-releasing formula that mainly consists of exterior-releasing and interior-clearing medicinals for treating internal-heat pattern/syndrome with exterior pathogen.

解表温里剂 (jiě biǎo wēn lǐ jì) : 以解表与温里药为主配伍组成，治疗外有表邪内有里寒证的表里双解剂。

เจ็ยเม็ยเวินหลี่จี้ : ตำรับยารักษาอาการภายนอกและอุ่นภายใน ตำรับยาที่มีองค์ประกอบสำคัญเป็นตัวยารักษาอาการภายนอกและอบอุ่นภายใน เป็นตำรับยารักษาทั้งกลุ่มอาการภายนอกและภายใน ใช้รักษาภาวะที่ปัจจัยก่อโรคอยู่ที่ส่วนภายนอกในขณะที่ภายในเกิดภาวะหนาว

exterior-releasing and interior-warming formula : any exterior-interior-releasing formula that mainly consists of exterior-releasing and interior-warming medicinals for treating internal-cold pattern/syndrome with exterior pathogen.

解表通里剂 (jiě biǎo tōng lǐ jì) : 以解表与通里药为主配伍组成，治疗外有表邪内有脏腑实证的表里双解剂。

เจ็ยเม็ยทงหลี่จี้ : ตำรับยารักษาอาการภายนอกและทำให้ภายในโล่ง ตำรับยาที่มีองค์ประกอบสำคัญเป็นตัวยารักษาอาการภายนอกและทำให้ภายในโล่ง เป็นตำรับยารักษาทั้งกลุ่มอาการภายนอกและภายใน ใช้รักษาภาวะที่ปัจจัยก่อโรคอยู่ที่ภายนอกและภายในเกิดภาวะแกร่งเกิน

exterior-releasing and interior-unblocking formula : any exterior-interior-releasing formula that mainly consists of exterior-releasing and interior-unblocking medicinals for treating visceral excess pattern/ syndrome with exterior pathogen.

解表药 (jiě biǎo yào) : 能发散表邪，解除表证的药物。

เจ็ยเม็ยยา : ยารักษาอาการภายนอก ยาที่มีสรรพคุณขับกระจาย ขับสาเหตุก่อโรคที่ส่วนนอกของร่างกาย รักษาและบรรเทาอาการของกลุ่มอาการส่วนนอก

exterior-releasing medicinal : a medicinal that dispels external pathogen and releases exterior pattern/syndrome.

津枯血燥 (jīn kū xuè zào) : 津液亏乏枯竭致血燥虚热内生，或血燥生风的病机变化。

จินคุเซวี่เจ้า : สารน้ำแห้งทำให้เลือดข้น กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่เกิดจากสารน้ำขาดพร่องเพื่อต่อแห้ง ทำให้เลือดแห้งจนเกิดความร้อนพร่องขึ้นภายใน หรือ เลือดแห้งจนทำให้เกิดลม

fluid depletion of causing blood dryness : the pathological change of the blood dryness with the endogenous heat or the endogenous wind due to blood dryness.

津伤化燥 (jīn shāng huà zào) : 津液耗伤，脏腑组织器官失其濡润，出现干燥枯涩的病机变化。

จินชางฮว่าเจ้า : สารน้ำถูกทำลายแปรเปลี่ยนเป็นความแห้ง เมื่อสารน้ำถูกทำลายหายไป ทำให้อวัยวะ เนื้อเยื่อ และอวัยวะภายในขาดความชุ่มชื้น เกิดกลไกการเปลี่ยนแปลงของโรค ลักษณะแห้งผืดขึ้น

fluid injury transforming into dryness : the pathological change of dryness and dullness due to the damage and the consumption of the body fluid which leads to the lacking of the nourishment in tissues, organs and orifices.

金水相生法 (jīn shuǐ xiāng shēng fǎ) : 滋补肺肾阴虚的治疗方法，适用于肺肾阴虚证。

จินสูยเซียงเซิงฝ่า : วิธีการเสริมธาตุทองและธาตุน้ำไปพร้อม ๆ กัน (เสริมบำรุงปอดและไตไปพร้อมกัน) วิธีการรักษาด้วยการบำรุงอินของปอดและไต ใช้กรณีที่อินของปอดและไตพร่อง

mutual promotion of metal and water : a therapeutic method to treat lung and kidney yin deficiency by replenishing lung (pertaining to metal) and kidney yin (pertaining to water).

津血同源 (jīn xuè tóng yuán) : 津液和血液都源于水谷精气。二者相互滋生和转化。

จินเซวี่ยงเหวี่ยีน : สารน้ำและเลือดมาจากแหล่งกำเนิดเดียวกัน

สารน้ำและเลือดมาจากสารอาหารที่ดูดซึมเข้าไป โดยทั้งสองสามารถสร้างและแปรเปลี่ยนซึ่งกันและกันได้

homogeny of fluid and blood : both the fluid-humor and the blood originate from water-grain essence-*qi*, transforming into and nourishing each other.

津液 (jīn yè) : 津与液的合称, 指人体的正常水液, 包括各脏腑组织器官的内在液体及正常的分泌液。

จिनเย : สารน้ำและของเหลวในร่างกาย ประกอบด้วยของเหลวและสารคัดหลั่งที่ปกติ ซึ่งอยู่ภายในอวัยวะเนื้อเยื่อต่าง ๆ

fluid-humor : a collective term of fluid and humor refers to the normal water fluid of human, including inner fluid and normal secretion of the viscera, the tissues and the organs.

津液辨证 (jīn yè biàn zhèng) : 以津液的生理、病理特点, 探求证候性质的辨证方法。

จिनเยเปี่ยนเจิ้ง : การวิเคราะห์แยกกลุ่มอาการโรคตามการเปลี่ยนแปลงของจिनเย การวินิจฉัยโรคโดยแยกกลุ่มอาการตามลักษณะทางกายภาพและพยาธิวิทยาของจिनเย

fluid-humor syndrome differentiation/pattern identification : a syndrome differentiation/pattern identification method of investigating the nature of a syndrome according to the physiological and pathological features of body fluids.

津液亏虚证 (jīn yè kuī xū zhèng) : 津液亏少, 脏腑组织官窍失润, 表现以口、鼻、唇、舌、皮肤干燥, 尿少、便干等为主的证候。

จินเยคุยฺชวีเจิ้ง : กลุ่มอาการจिनเยขาดพร่อง ภาวะที่ของเหลวภายในร่างกายขาดพร่อง ทำให้เนื้อเยื่อ อวัยวะภายใน และช่องทวารต่าง ๆ ขาดความชุ่มชื้น มีอาการแสดงหลัก ได้แก่ ปาก จมูก ริมฝีปาก ลิ้น รวมถึงผิวหนังแห้งผาก ปัสสาวะน้อย อุจจาระแห้ง เป็นต้น

fluid-humor deficiency syndrome/pattern : a pattern/syndrome arising when the body fluid is deficient and fails to nourish the viscera, tissues and orifices, usually manifested by dry mouth, nose, lips, tongue and skin, oliguria, and constipation.

紧脉 (jǐn mài) : 脉来绷急, 状如牵绳转索的脉象。

จิ้นม่าย : ชีพจรตึงแน่น ลักษณะชีพจรที่ตึงแน่น เหมือนกับเชือกที่ถูกรัดตึงอย่างเต็มที่

tight pulse : a tense pulse feeling like a tightly stretched cord.

近部取穴 (jìn bù qǔ xué) : 在病变的局部或邻近部位选取腧穴, 包括局部取穴和邻近取穴。

จิ้นบูชิวี่เซวี่ : การเลือกใช้จุดใกล้ในการฝังเข็ม การเลือกใช้จุดที่อยู่ตรงตำแหน่งรอยโรค หรือใกล้ ๆ กัน ซึ่งก็คือจุดใกล้หรือจุดเฉพาะที่

selection of adjacent point(s) : a method that selects points from the diseased region, or regions proximate to diseased region, including local point selection and nearby point selection.

进针 (jìn zhēn) : 将针刺入穴位, 或针刺入穴位后继续向下插进, 刺入预定的深度。

จิ้นเจิ้น : การแทงเข็ม การแทงเข็มเข้าจุดฝังเข็ม หรือ การดันต่อลงไปจากชั้นตื้นจนถึงความลึกที่กำหนดไว้ภายหลังการแทงเข็มเข้าจุด

needle insertion : insert the needle into an acupoint, or continue the insertion into the predetermined depth from a shallow layer after inserting the needle into the acupoint.

精 (jīng) : 既指构成人体和维持人体生命活动的基本物质, 又指生殖之精。

จิง : สารจิง สารจำเป็นพื้นฐานที่เป็นโครงสร้างร่างกาย ช่วยพยุงร่างกายให้สามารถดำรงชีวิตทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ และยังหมายถึงสารจำเป็นที่ใช้ในการสืบพันธุ์

essence : not only refers to the fundamental substance that builds up the physical structure and maintains the life activities, but also the reproductive essence.

经别 (jīng bié) : 即十二经别, 是十二正经离、入、出、合的别行部分, 为正经别行深入体腔的支脉。主要是加强十二经脉中相为表里的两经之间的联系, 并能补正经之不足。

จิงเบี่ย : เส้นลมปราณสาขา บริเวณที่ 12 เส้นลมปราณหลักแผ่กระจายผ่านเข้าออก แยกแขนง หรือรวมกัน ผ่านเข้าสู่ส่วนลึกของลำตัว เพื่อเสริมสัมพันธ์ภายนอก-ภายในของเส้นลมปราณหลักและคู่สัมพันธ์

channel divergence : regions where 12 regular meridians diverge, enter, exit and merge, and branch through which 12 regular meridians go deep to the body cavity. They enhance the correlation of exterior-interior related regular meridians and supplement the disadvantages of 12 regular meridians.

经方 (jīng fāng) : 汉代及以前经典医药著作中记载的方剂, 以张仲景的方剂为代表。

จิงฟาง : ตำรับยาที่บันทึกไว้ในคัมภีร์โบราณสมัยราชวงศ์ฮั่นหรือก่อนหน้านั้น โดยเฉพาะการอ้างอิงถึงสูตรตำรับที่ถูกบันทึกไว้โดยจางจงจิง

classical formula : formula recorded by classical medicinal works in the Han Dynasty and earlier, especially referring to the formulas recorded in Zhang Zhongjing's works.

经筋 (jīng jīn) : 即十二经筋, 为附属十二经脉的筋膜系统, 是十二经脉之气濡养筋肉骨节的体系, 具有约束骨骼, 屈伸关节的功能。

จิงจิ้น : เส้นลมปราณเอ็น ระบบเอ็นที่ช่วยสนับสนุน 12 เส้นลมปราณหลักและระบบเส้นลมปราณ เพื่อนำชีของลมปราณไปหล่อเลี้ยงกล้ามเนื้อและกระดูก มีหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนไหวของกระดูกและข้อ

meridian sinew : is the fascia system affiliated to 12 regular

meridians and system through which muscles and bones are nourished by meridian *qi*. It controls the skeleton and moves the joints.

精亏 (jīng kuī) : 肾精不足, 致生长发育、生殖机能减退; 或谷精不足, 致气血生化乏源的病机变化。

จิงคฺย : **ขาดสารจิง** กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่เกิดจากสารจิงในไตมีไม่เพียงพอ ทำให้การเจริญเติบโตและสมรรถภาพในการเจริญพันธุ์เสื่อมถอย หรือ เกิดจากได้รับสารจิงจากอาหารไม่เพียงพอ ทำให้ขาดแหล่งที่มาในการสร้างเลือดและชี่

essence deficiency : the hypofunction of the development and the reproduction due to the insufficient kidney-essence; the pathological change of the insufficient grain-essence failing to form the enough *qi*-blood engendering resource.

经络 (jīng luò) : 运行气血、联系脏腑和体表及全身各部的通道。

จิงลว้ : **เส้นลมปราณ** เส้นทางไหลเวียนของชี่และเลือด ซึ่งแผ่กระจายครอบคลุมทุกส่วนของร่างกาย ทำหน้าที่เชื่อมโยงอวัยวะภายในกับระบบโครงสร้างของร่างกาย และเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างร่างกายส่วนนอกและส่วนใน

meridians and collaterals : the pathways of blood and *qi* pervading the whole body, connecting the bowels and viscera, the limbs and joints, and the exterior and interior.

经络现象 (jīng luò xiàn xiàng) : 在一些特定条件下, 机体出现的一种沿经脉循行路线呈现的感觉异常、形态异常或物理、化学指标的相对特异性变化等现象。

จิงลว้เขียนเขียน : การแสดงออกของเส้นลมปราณ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกผิดปกติ พารามอร์เฟีย หรือการเปลี่ยนแปลงเฉพาะของตัวชี้วัดทางกายภาพและเคมี ที่สามารถตรวจวัดได้ตามแนวเส้นลมปราณ ภายใต้ภาวะเงื่อนไขเฉพาะ

meridian phenomenon : the phenomena, such as abnormal sensation, paramorphia, or relative specific changes of physical and chemical index occur along with the meridians under specified conditions.

经络学 (jīng luò xué) : 以经络现象为依据, 研究人体经络系统的循行分布、生理功能、病理变化, 及其与脏腑相互关系的一种理论学说。

จิงลว้เสวีย : **ศาสตร์ระบบเส้นลมปราณ** ทฤษฎีที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกระจายของระบบเส้นลมปราณ บทบาทเชิงสรีรวิทยา การเปลี่ยนแปลงทางพยาธิ และความสัมพันธ์กับอวัยวะภายใน โดยอาศัยปรากฏการณ์ของเส้นลมปราณ

science of channels and collaterals : a theory that researches the distribution of channels and collaterals system, physiological function, pathological changes, and correlation with the viscera, which is based on meridian phenomenon.

经络诊断 (jīng luò zhěn duàn) : 以经络腧穴学说为理论基础, 以腧穴病理性反应的各种表现形式为指标, 进

行疾病证候辨别的诊断方法。

จิงลว้เส้นตัวน : การวินิจฉัยโดยอาศัยเส้นลมปราณ วิธีการวินิจฉัยแยกโรคหรือกลุ่มอาการโรคโดยอาศัยทฤษฎีเส้นลมปราณ และจุดฝังเข็มเป็นพื้นฐาน และใช้การปรากฏของพยาธิปฏิกิริยาของจุดฝังเข็มเป็นสิ่งที่นำ

meridian diagnosis : the diagnostic method to differentiate diseases and syndromes using the meridian and acupoints theories as the base and using the manifestations of pathological reactions of acupoints as the indicator.

经脉 (jīng mài) : 指人体内气血运行的主要通路, 包括十二经脉、奇经八脉, 以及附属属于十二经脉的十二经别, 是经络系统中的主干。

จิงมาย : **เส้นลมปราณ** เส้นทางหลักของการไหลเวียนของเลือดและชี่ และเป็นโครงข่ายหลักของระบบเส้นลมปราณ ประกอบด้วย 12 เส้นลมปราณสามัญ 8 เส้นลมปราณวิสามัญ และ 12 เส้นลมปราณสาขา ของ 12 เส้นลมปราณสามัญ

meridians : the main passage of *qi* and blood circulation and the backbone of meridians and collaterals system, including 12 regular meridians, 8 extra meridians and the 12 divergent meridians affiliated to 12 regular meridians.

经脉循行 (jīng mài xún xíng) : 经脉在特定的路线运行的现象。

จิงมายสุวินสิง : วิธีการไหลเวียนของเส้นลมปราณ เส้นทางเฉพาะของเส้นลมปราณที่ไหลเวียนผ่าน

course of the meridian : the specific path of circulation through the meridians.

精明之腑 (jīng míng zhī fù) : 头部为精髓高度集中之处, 与人的精神、意识、思维活动关系密切。

จิงหมิงจื่อฝู่ : **สมองเป็นสุดยอดแห่งอวัยวะกลาง** ศีรษะเป็นศูนย์รวมของจิงและไขกระดูกระดับสูง มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความคิด ความอ่าน การเรียนรู้และความมีสติสัมปชัญญะของมนุษย์

house of bright essence : the head is the high accumulation of bright essence and it is closely related to mentality, consciousness and thinking.

经气 (jīng qì) : 运行于经络部分的“气”, 属人体的正气范畴。中医学上, 经气不但包括经脉的运行功能和经脉中的营养物质, 而且是整体生命功能的表现。

จิงชี่ : **ชี่ของเส้นลมปราณ** ชี่ที่ไหลเวียนอยู่ในเส้นลมปราณ เป็นส่วนหนึ่งของชี่ในร่างกายของมนุษย์ ในการแพทย์แผนจีนชี่ของเส้นลมปราณไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ขนส่งถ่ายและหล่อเลี้ยงเส้นลมปราณเท่านั้น แต่ยังบ่งแสดงถึงความมีชีวิตด้วย

meridian qi : *qi* that circulates in the meridians is part of the healthy *qi* of human body. In TCM, meridian *qi* includes not only the transporting function and nutrient of the meridians, but also the manifestation of life.

精室 (jīng shì) : 男子藏精之处。

จิ้งชื้อ : ที่กักเก็บเชื้ออสุจิในเพศชาย

essence chamber : a place for male to store essence.

经外奇穴 (jīng wài qí xué) : 具有固定的名称、明确的位置，但没有列入十四经系统的腧穴。

จิ้งไ่ว้จิ้งชื้อ : จุดฝังเข็มนอกกระบบ จุดฝังเข็มที่มีชื่อเรียกและตำแหน่งแน่นอน แต่ไม่ถูกจัดให้เป็นจุดใน 14 เส้นลมปราณ

extra point : acupuncture points with certain names and clear locations, but not classified into the 12 regular meridians, governing vessel (gv), and conception vessel (cv).

经(穴) (jīng xué) : 五输穴的一种，为经气所经之穴，多位于腕踝关节以上，像水在通畅的河中流过，称为“经”。

จิง (เข้วย) : จุดจิง เป็นจุดหนึ่งในจุดอยู่ชู่ อยู่เหนือต่อข้อมือหรือข้อเท้า ที่ซึ่งชื่อของเส้นลมปราณไหลผ่านเหมือนน้ำไหลไปในแม่น้ำ

river point : one of the five transport points, located superior to the wrist or ankle, where meridian *qi* passes. It's called river point where it's like the water transversing along the river.

精血同源 (jīng xuè tóng yuán) : 精和血都源于水谷精气。二者相互滋生和转化，精能生血，血以化精。

จิงชื้อยี่ถงเหวียน : สารจำเป็นและเลือดมาจากแหล่งกำเนิดเดียวกัน สารจำเป็นและเลือดมาจากสารอาหารและน้ำที่ดูดซึมเข้าไป โดยทั้งสองสามารถสร้างและแปรเปลี่ยนซึ่งกันและกันได้ สารจิง สามารถสร้างเลือดได้ เลือดก็สามารถแปรเปลี่ยนไปเป็นสารจิงได้เช่นกัน

homogeny of essence and blood : both the essence and the blood originate from water-grain essence-*qi*, transforming into and nourishing each other, and it is the essence that generates the blood and the blood changes into the essence.

经穴指压疗法 (jīng xué zhǐ yā liáo fǎ) : 用手指沿着经络走向，给穴位施加压力的治疗方法。

จิงชื้อยี่ถ้อย้าเหวียนฝ่า : วิธีการรักษาโดยใช้นิ้วกดจุดฝังเข็ม การรักษาที่ผู้รักษาใช้นิ้วออกแรงกดไปบนจุดตามแนววิถีการไหลเวียนของเส้นลมปราณ

point finger-pressing therapy : a therapy that practitioners exert pressure on multiple points along with the course of the meridians with fingers.

井(穴) (jǐng xué) : 五输穴的一种，为经气所出之穴，均位于手指或足趾的末端处，像水的源头，称为“井”。

จิง (ชื้อย) : จุดจิง จุดหนึ่งในจุดอยู่ชู่ เป็นจุดที่ชื่อของเส้นลมปราณออกไหลเวียน มีตำแหน่งอยู่บริเวณปลายนิ้วมือเท้า เนื่องจากเสมือนเป็นบ่อเกิดจึงเปรียบว่าเป็นตาน้ำ (คำว่า จิง แปลว่า บ่อน้ำ ตาน้ำ)

well point : one of the five transport points located at the ending of the fingers or toes, where the meridian *qi*

diverges. It's called well point because it's like the source of the water.

镜面舌 (jìng miàn shé) : 舌苔全部剥脱，舌面光洁入静的舌象。

จิ้งเมี่ยนเสอ : ลิ้นกระจก ฝ้าบนลิ้นจะลอกจนหมด ผิวลิ้นเรียบสะอาดคล้ายกระจก

mirror tongue : a completely smooth tongue free of coating, like a mirror.

灸法 (jiǔ fǎ) : 用艾炷或者艾条放置在体表的腧穴上炙烤，以达到治疗疾病和预防保健的作用。

จิ้งฝ่า : การรมยา วิธีการรักษาโรคด้วยการเผาไถ้หรือสมุนไพรอื่นที่ปั้นเป็นก้อนหรือทำเป็นแท่ง วางหรือรมไปบนจุดฝังเข็มเพื่อให้เกิดความร้อน ใช้ในการรักษาโรค หรือเพื่อการป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ

moxibustion : a therapeutic procedure that puts the moxa cone or moxa stick on the acupoint and heats it to treat diseases or works as prevention and healthcare.

酒剂 (jiǔ jì) : 中药用蒸馏酒提取制成的澄清液体剂型。

จิ้งจี้ : ยาตองเหล้า รูปแบบของยาเตรียมที่เป็นของเหลวใส ได้จากการสกัดยาจีนด้วยเหล้าที่กลั่นแล้ว

medicated wine : a clear liquid preparation made by extracting Chinese medicinal with distilled liquor.

灸剂 (jiǔ jì) : 将艾叶捣、碾成绒状，或另加其他药料卷制成卷烟状或捻成其他形状、供熏灼穴位或其他患部的外用剂型。

จิ้งจี้ : ยาม้วนเหล้าไฟ รูปแบบยาเตรียมสำหรับใช้ภายนอก เตรียมโดยนำอ้ายเยี้ยมาตำและบดจนมีขนนุ่ย หรือมีการเติมยาอื่นเข้าไป แล้วนำมาม้วนเป็นแท่งคล้ายบุหรี่หรือพันให้เป็นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรมให้ความร้อนแก่จุดฝังเข็มหรือบริเวณอื่น ๆ

moxa-preparation : exterior-applied preparation form made by grinding *Folium Artemisiae Argyi* into moxa floss, rolling into cigarette-like or other shapes with or without other medicinal materials and used for moxibustion on acupuncture point or other affected parts.

酒煎 (jiǔ jiān) : 将药物放入黄酒或白酒中煎煮的方法。

จิ้งเจียน : การต้มยากับเหล้า เช่น เหล้าขาว

decoct with wine : an approach to boil the medicinal in yellow or white wine to make decoction.

九窍 (jiǔ qiào) : 目、耳、鼻、口、前阴、后阴的统称。

จิ้งชื้อยว : ทวารทั้ง 9 ชื่อเรียกรวมของทวารทั้ง 9 ได้แก่ ตา หู จมูก ปาก อวัยวะเพศ และทวารหนัก

nine orifices : a collective term of eyes, ears, nose, mouth, anterior *yin* and posterior *yin*.

酒齧鼻 (jiǔ zhā bí) : 鼻头出现红斑及小丘疹的表现。

จิวจาบี : ปลายจมูกแดงเหมือนตุ่มเห็ด ภาวะที่ปลายจมูกแดงเป็นปื้นหรือเห็นเป็นจุดแดงเล็ก ๆ

brandy nose : a condition marked by red spot and small papule on the nose tip.

九针 (jiǔ zhēn) : 古代针具合称，由鑱针、圆针、鍉针、锋针、铍针、圆利针、毫针、长针和大针等九种针具组成。

จิวเจิน : เข็มโบราณ 9 ชนิด ชื่อรวมของเข็มที่มีบันทึกไว้ในคัมภีร์แพทย์โบราณ 9 ชนิด ได้แก่ เข็มบาง เข็มตัด เข็มปลายกลม เข็มทรงซ้อน เข็มฉมวก เข็มกลมแหลม เข็มกระบี่ เข็มยาว และเข็มใหญ่

nine classical needles : a collective term for the nine types of needles, namely, filiform needle, shear needle, round-pointed needle, spoon needle, lance needle, round-sharp needle, stiletto needle, long needle and big needle.

疽 (jū) : 患部漫肿无头，皮色不变，不热少疼的疾病。

จวี : ฝีไม่มีหัว บริเวณที่เป็นผื่นนี้ ตุ่มจะบวมค่อนข้างกว้าง สีผิวไม่เปลี่ยน เจ็บปวดเล็กน้อย แต่ไม่มีไข้

phlegmon : the disease that marked by the swelling affected part of the body with indistinct boundary, unchanged skin color, no fever sensation and slight pain.

君火 (jūn huǒ) : 又称为心的阳气，寄藏于心，具有推动、温煦作用的物质。

จวินหัว : ไฟราชา ไฟแห่งหัวใจ หรือหยางซึ่งของหัวใจ จะเก็บอยู่ในหัวใจเป็นสสารซึ่งทำหน้าที่ผลักดันและให้ความอบอุ่น

monarch fire : also named *yang-qi* of the heart, which is housed in the heart with promoting and warming function.

君药 (jūn yào) : 方剂中对主病或主证起主要治疗作用的药物。

จวินเย่า : ตัวยาลึก ตัวยาลำคัญในตำรับยาที่ให้ผลการรักษาตามอาการหรือสรรพคุณหลักของตำรับยานั้น

sovereign medicinal : the ingredient in the formula that provides the principal curative action on the main disease or syndrome.

峻下逐水药 (jùn xià zhú shuǐ yào) : 泻下作用峻猛，能引起剧烈腹泻，以排除体内潴留水液，主要用于治疗水肿、胸腹积水及痰饮喘满证的药物。

จวินเซี่ยจู่ลู่เย่า : ยารุ, ยาถ่ายขับน้ำอย่างแรง กลุ่มยาถ่ายที่มีฤทธิ์แรงมากจนอาจทำให้เกิดอาการท้องร่วงรุนแรง มีสรรพคุณ ขับของเสีย ขับของเหลว หรือน้ำเสียตกค้างภายใน รักษาอาการบวม น้ำสารตกค้างบริเวณอกหรือท้อง หรือโรคหอบหรือแน่นจากเสมหะตกค้าง

drastic water-expelling medicinal : a medicinal that causes severe diarrhea with a drastic purgative effect, mainly for removing accumulated fluid in edema, hydrothorax, ascites, and wheezing the thoracic distension caused by phlegm and fluid retention.